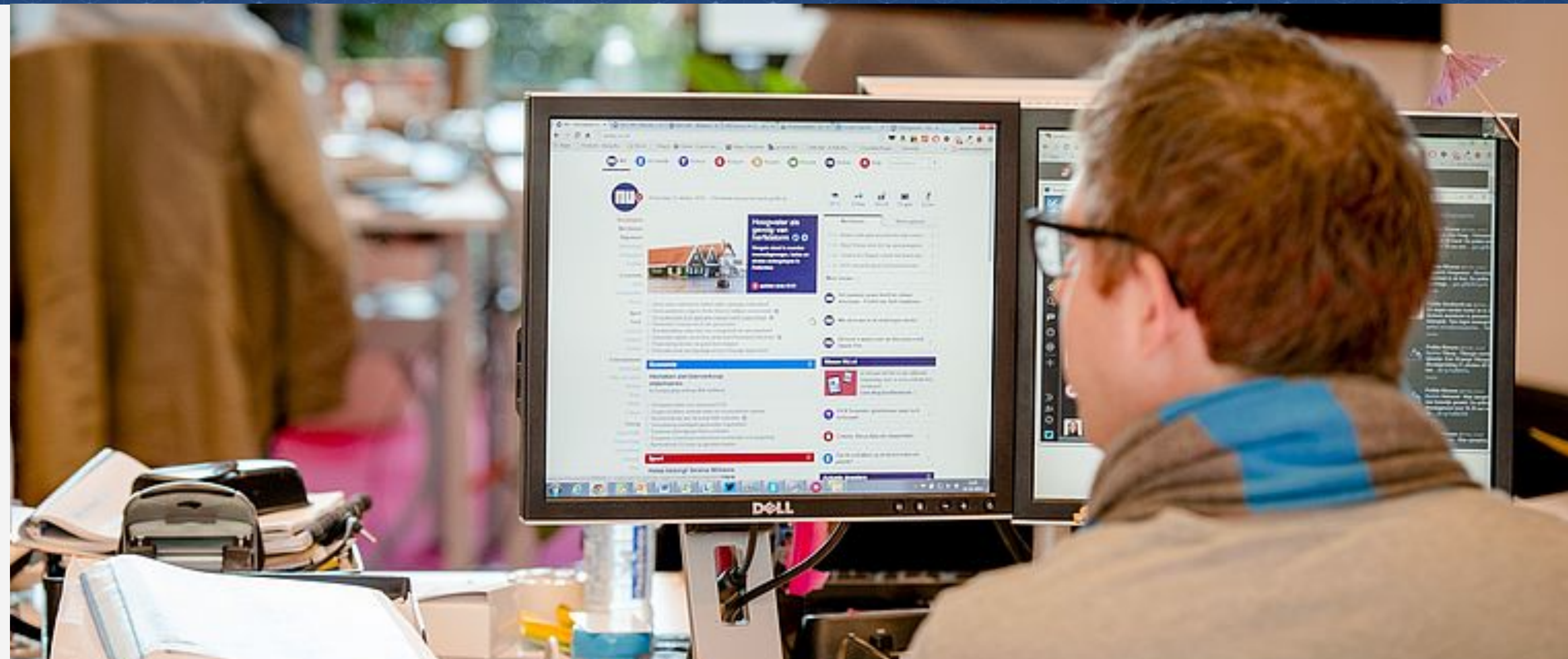


20-8-2022

Auteur: Petra Klapwijk

Onderzoek: Nieuwsconsumptie en nieuwsbeleving



Samenvatting

Helpt ziet eigen mening voldoende terug in kranten en traditionele nieuwsprogramma's, 4 op de 10 niet

De helft (49 procent) ziet zijn of haar mening voldoende terug in traditionele nieuwsmedia. Het gaat dan om publieke en commerciële omroepen, papieren kranten en online kanalen. Vier op de tien (39 procent) zien hun opinie daarin onvoldoende terug.

Dat blijkt uit onderzoek van EenVandaag onder 25.000 mensen. Dit onderzoek is onderdeel van een groter project over de relatie tussen journalisten en hun publiek. EenVandaag, Hogeschool Utrecht en NPO Innovatie, een onderzoeksplatform van de NPO, werken hierin samen. Kiezers van traditionele en links georiënteerde politieke partijen herkennen hun standpunten het meest.

Professioneel en betrouwbaar

De traditionele nieuwsmedia worden gewaardeerd omdat ze volgens de ondervraagden het meest professioneel journalistiek bedrijven. Volgens hen doen ze het over het algemeen goed als het gaat om het checken van feiten en hoor en wederhoor. Iemand zegt: "Dit zijn professionals, die weten hoe je gedegen onderzoek doet voor een artikel."

Het verschil met andere (social) media wordt vaak benoemd. Die zien de liefhebbers van de klassieke media vaak als gekleurd of minder betrouwbaar. "Het is mij vaak niet duidelijk of het om feiten of om meningen gaat", schrijft een panellid. Een ander: "Blijkbaar heeft iedereen overal verstand van op social media en moet dat ook nog eens van de daken geschreeuwd worden."

Objectiever

Hoewel ze ook wel kleuring waarnemen bij traditionele media, vinden ze die over het algemeen objectiever. "Natuurlijk zijn er wel standpunten die doorsijpelen. Maar meestal geven ze goede informatie en zijn ze niet uit op reuring", zegt iemand daarover.

Een deel van de ondervraagden vindt het fijn dat er zoveel verschillende soorten media naast elkaar bestaan. Zo'n deelnemer schrijft: "Ik lees alles, van de Volkskrant tot Twitter. Dan kan ik goed mijn eigen mening vormen."

Journalistieke principes of politieke correctheid

Een grote groep (39 procent) ziet zijn eigen mening onvoldoende terug in de mainstream nieuwsmedia. Een deel signaleert een trend om vaker mee te gaan met hypes. Zij vinden het belangrijk dat ze dichter bij hun journalistieke principes blijven. "Ik ben niet geïnteresseerd in sensatie en van die vette koppen die de lading niet dekken. Ik zie liever een goed achtergrondartikel", zegt een deelnemer.

Een ander deel is kritisch op de traditionele pers omdat die volgens hen 'te politiek correct', 'eenzijdig' en 'een spreekbuis van de overheid' zou zijn. Deze ondervraagden betreuren het dat er weinig aandacht is voor afwijkende en 'alternatieve' meningen.

Eenzijdig en links

Hierover zeggen ze: "De berichtgeving is eenzijdig en vooringenomen. Bij vrijheid van meningsuiting moet iedereen worden gehoord. Maar ik zie zelden een wetenschapper met een alternatieve mening in de talkshows." En: "Er klinkt maar één geluid. Alles wat niet in hun straatje past zetten ze meteen weg als 'desinformatie' en 'complottheorie'."

Volgens veel mensen in deze groep is dat eenzijdige geluid vooral een 'links' geluid. "De meeste journalisten stemmen links, dus er zit altijd een links sausje over", meent iemand. Zij vinden dat dit zowel in de inhoud terug te zien is als in de onderwerpkeuze. Een panellid schrijft daarover: "Een buitensporige hoeveelheid correctheid. Met name over racisme, gendergelijkheid en vrouwenonderdrukking."

Samenvatting

Kiezers van 'links' georiënteerde partijen zien in meerderheid hun mening terug

Grote verschillen tussen kiezers

Tussen kiezers van politieke partijen zijn grote verschillen als het gaat om het herkennen van je eigen visie in de gangbare pers. Onder de achterbannen van traditionele en 'links' georiënteerde partijen is dit het meest het geval. Bij kiezers van VVD (66 procent), D66 (83 procent), CDA (59 procent), PvdA (79 procent) en GroenLinks (76 procent) zegt een meerderheid zijn mening voldoende terug te zien.

Heel anders is dat bij de kiezers van PVV (22 procent), Forum voor Democratie (4 procent), JA21 (25 procent) en bij niet-stemmers (25 procent). Van hen ziet hooguit een kwart zijn eigen standpunten terug.

Onderzoek nieuwsconsumptie en nieuwsbeleving

Welkom bij het onderzoek over nieuwsconsumptie en nieuwsbeleving.

Het onderzoek is onderdeel van een groter project over de relatie tussen journalisten en hun publiek. EenVandaag, Hogeschool Utrecht en NPO Innovatie werken hierin samen. Sommige vragen zijn daarom een beetje anders dan je van ons gewend bent.

Welke keuzes maak jij als je nieuws leest of kijkt? Welke verhalen spreken jou aan en welke niet? Ook zijn we benieuwd of journalisten volgens jou anders denken dan hun publiek.

In Nederland staat vrijheid van meningsuiting in de grondwet. Persvrijheid is hier onderdeel van.

Hoe belangrijk vind je het om in een land met persvrijheid te wonen?

Heel belangrijk 84%
Redelijk belangrijk 11%
Niet zo belangrijk 1%
Helemaal niet belangrijk -
Weet niet / geen mening 4%

Welke media gebruik jij om je te informeren over het nieuws?

Je kunt meerdere antwoorden geven.

Traditionele radio- en tv zenders, bv NPO, RTL, SBS 78%
Traditionele papieren kranten, magazines, bv AD, NRC, Telegraaf, Trouw, Volkskrant, regionale krant, Elsevier, HP/De Tijd etc 39%
Traditionele nieuwswebsites, bv NU.nl, nos.nl, ad.nl, nrc.nl, telegraaf.nl, trouw.nl, volkskrant.nl etc 73%
Groepen op sociale media bv Facebook, Whatsapp, Telegram 23%
Twitter 17%
YouTube 12%
Ik volg influencers, vloggers 2%
Alternatieve (online) media, bv GeenStijl, Joop, TPO, De Andere Krant etc 16%
'Juicekanalen ', bv Life of Yvonne, Roddelpraat, FawryNotSawry 4%

Weet niet / geen mening 12%

Helft ziet mening voldoende terug, 39 procent niet

Zie je jouw mening over het algemeen voldoende of onvoldoende terug in de traditionele nieuwsmedia?

Hiermee bedoelen we bijvoorbeeld traditionele papieren kranten, radio- en tv zenders, en traditionele nieuwswebsites.

Voldoende 49%

Onvoldoende 39%

Weet niet / geen mening 12%

Welk nieuwsverhaal kies je zelf?

I. Kiezen uit verhalen

We leggen je nu steeds drie nieuwsverhalen voor. Kies het verhaal waar jij het liefst meer van af wilt weten. Als je deze verhalen op een website zou zien staan, op welke zou je dan als eerste klikken? De verhalen zijn niet allemaal van dezelfde dag en ook niet van vandaag. Het gaat dan ook minder om de directe nieuws waarde ('dat wist ik nog niet'), maar meer over wat je interessant vindt ('daar wil ik meer over weten').

Anders dan je van ons gewend bent staat bij de komende serie vragen geen antwoordoptie 'weet niet'. Daar is bewust voor gekozen voor het doel van het onderzoek.

1. Welk verhaal kies je?

Duitse bondskanselier Olaf Scholz bezoekt Oekraïne. 23%
Vrijwel nergens is het personeelstekort zo duidelijk als in de kinderopvang. 38%
Sywert van Lienden ontkent misbruik door zijn stichting. 40%

2. Welk verhaal kies je?

VVD fractievoorzitter Hermans beledigd door Wilders. 22%
Schiphol schraapt ook deze zomer vluchten door grote drukte. 35%
Opnieuw grote tegenslagen voor leger Oekraïne. 43%

3. Welk verhaal kies je?

Protesterende boeren voor de deur bij minister Van der Wal. 31%
Lopen kiezers weg bij CDA en VVD door stikstofplannen? 43%
Deze hulpmiddelen compenseren het tekort aan verpleegkundigen. 26%

4. Welk verhaal kies je?

Horeca verhoogt prijzen met soms wel 40%. 24%
Gemeenten verkopen onteigende landbouwgrond niet door als bouwgrond. 36%
Corona klopt weer aan de deur: zomergolf net begonnen. 40%

Welk verhaal kiezen journalisten volgens het publiek? Deel 1

5. Welk verhaal kies je?

Grote kans op muggenplaag deze zomer. 30%
Regering Ethiopië en rebellen Tigray in onderhandeling. 17%
Van der Plas (BBB) tijdens een debat uitgelachen door Ellemet (GroenLinks). 53%

II. Spiegelen

We zijn nu benieuwd of journalisten anders denken dan hun publiek. Wat denk jij? We leggen je hieronder nog een keer dezelfde nieuwsverhalen voor.

Wat denk jij: welke verhalen maken journalisten volgens jou graag en welke juist niet?

Duitse bondskanselier Olaf Scholz bezoekt Oekraïne.

Journalisten maken dit verhaal graag 48%
Neutraal 42%
Journalisten maken dit verhaal niet graag 10%

Vrijwel nergens is het personeelstekort zo duidelijk als in de kinderopvang.

Journalisten maken dit verhaal graag 48%
Neutraal 38%
Journalisten maken dit verhaal niet graag 13%

Sywert van Lienden ontkent misbruik door zijn stichting.

Journalisten maken dit verhaal graag 70%
Neutraal 22%
Journalisten maken dit verhaal niet graag 8%

VVD fractievoorzitter Hermans beledigd door Wilders.

Journalisten maken dit verhaal graag 63%
Neutraal 4%
Journalisten maken dit verhaal niet graag 13%

Welk verhaal kiezen journalisten volgens het publiek? Deel 1

Schiphol schrapt ook deze zomer vluchten door grote drukte.

Journalisten maken dit verhaal graag 67%

Neutraal 28%

Journalisten maken dit verhaal niet graag 5%

Opnieuw grote tegenslagen voor leger Oekraïne.

Journalisten maken dit verhaal graag 47%

Neutraal 34%

Journalisten maken dit verhaal niet graag 19%

Protesterende boeren voor de deur bij minister Van der Wal

Journalisten maken dit verhaal graag 77%

Neutraal 16%

Journalisten maken dit verhaal niet graag 6%

Lopen kiezers weg bij CDA en VVD door stikstofplannen?

Journalisten maken dit verhaal graag 57%

Neutraal 29%

Journalisten maken dit verhaal niet graag 15%

Deze hulpmiddelen compenseren het tekort aan verpleegkundigen.

Journalisten maken dit verhaal graag 34%

Neutraal 43%

Journalisten maken dit verhaal niet graag 23%

Horeca verhoogt prijzen met soms wel 40%.

Journalisten maken dit verhaal graag 53%

Neutraal 34%

Journalisten maken dit verhaal niet graag 13%

Welk verhaal kiezen journalisten volgens het publiek? Deel 1

Gemeenten verkopen onteigende landbouwgrond niet door als bouwgrond.

Journalisten maken dit verhaal graag 45%

Neutraal 35%

Journalisten maken dit verhaal niet graag 20%

Corona klopt weer aan de deur: zomergolf net begonnen.

Journalisten maken dit verhaal graag 53%

Neutraal 31%

Journalisten maken dit verhaal niet graag 16%

Grote kans op muggenplaag deze zomer.

Journalisten maken dit verhaal graag 19%

Neutraal 46%

Journalisten maken dit verhaal niet graag 35%

Regering Ethiopië en rebellen Tigray in onderhandeling.

Journalisten maken dit verhaal graag 21%

Neutraal 46%

Journalisten maken dit verhaal niet graag 33%

Van der Plas (BBB) tijdens een debat uitgelachen door Ellemeet (GroenLinks).

Journalisten maken dit verhaal graag 57%

Neutraal 26%

Journalisten maken dit verhaal niet graag 17%

Welke kop zie jij het liefst bij dit artikel?

III. De invalshoek bepalen

Je krijgt drie keer een nieuwsverhaal voorgelegd, met de keuze uit drie koppen die bij het verhaal zouden kunnen staan. Kies de kop die jij het liefste zou lezen. Als je deze verhalen op een website zou zien staan, op welke zou je dan als eerste klikken?

Welke kop zou jij het liefst lezen bij dit verhaal:

Tekort aan bedden voor asielzoekers in Ter Apel

Schrijnende toestanden bij opvang in Ter Apel: tientallen mensen brengen buiten de nacht door. 26%

Waar gaat het mis met de asielopvang in Nederland? De crisis in 5 grafieken. 51%

Verschillende Groningse gemeenten springen in en vangen extra asielzoekers uit Ter Apel op. 23%

Stikstofbeleid kabinet

Wat is stikstof, waarom is het een probleem en hoe gaan we het oplossen? 46%

Deze boer stond voor het huis van minister Van der Wal, spijt heeft hij niet. 12%

Natuurorganisaties en Twentse boeren zoeken samen oplossing voor stikstofprobleem. 42%

Institutioneel racisme bij Belastingdienst

Kunstmatige intelligentie inzetten om racisme juist te voorkomen. 16%

Reactie van commissie op racisme: 'Onacceptabel, uiterst pijnlijk'. 26%

Hoe het zover heeft kunnen komen: institutioneel racisme is uiteindelijk mensenwerk. 58%

Welk verhaal kiezen journalisten volgens het publiek? Deel 2

IV. Spiegelen

We zijn benieuwd of journalisten anders denken dan hun publiek. Wat denk jij? We leggen je hieronder nog een keer de nieuwsverhalen van zonet voor. Kies nu de koppen waarvan jij denkt dat journalisten ze het liefste maken.

Schrijnende toestanden bij opvang in Ter Apel: tientallen mensen brengen buiten de nacht door.

Journalisten maken dit verhaal graag 71%

Neutraal 20%

Journalisten maken dit verhaal niet graag 9%

Waar gaat het mis met de asielopvang in Nederland? De crisis in 5 grafieken.

Journalisten maken dit verhaal graag 42%

Neutraal 34%

Journalisten maken dit verhaal niet graag 24%

Verschillende Groningse gemeenten springen in en vangen extra asielzoekers uit Ter Apel op.

Journalisten maken dit verhaal graag 41%

Neutraal 45%

Journalisten maken dit verhaal niet graag 14%

Wat is stikstof, waarom is het een probleem en hoe gaan we het oplossen?

Journalisten maken dit verhaal graag 43%

Neutraal 33%

Journalisten maken dit verhaal niet graag 24%

Deze boer stond voor het huis van minister Van der Wal, spijt heeft hij niet.

Journalisten maken dit verhaal graag 67%

Neutraal 22%

Journalisten maken dit verhaal niet graag 12%

Welk verhaal kiezen journalisten volgens het publiek? Deel 2

Natuurorganisaties en Twentse boeren zoeken samen oplossing voor stikstofprobleem.

Journalisten maken dit verhaal graag 41%

Neutraal 37%

Journalisten maken dit verhaal niet graag 22%

Kunstmatige intelligentie inzetten om racisme juist te voorkomen.

Journalisten maken dit verhaal graag 33%

Neutraal 44%

Journalisten maken dit verhaal niet graag 23%

Reactie van commissie op racisme: 'Onacceptabel, uiterst pijnlijk'.

Journalisten maken dit verhaal graag 59%

Neutraal 32%

Journalisten maken dit verhaal niet graag 9%

Hoe het zover heeft kunnen komen: institutioneel racisme is uiteindelijk mensenwerk.

Journalisten maken dit verhaal graag 50%

Neutraal 35%

Journalisten maken dit verhaal niet graag 15%

Welke woorden passen het best bij de foto

V. Je reactie omschrijven

Je krijgt drie nieuwsfoto's te zien en een lijst woorden. Kies de drie woorden die jij het beste vindt passen bij de foto. Denk er niet te lang over na en klik aan wat als eerste bij je opkomt.

Welke drie woorden passen volgens jou het beste bij deze foto?

Foto 1: Eindexamenscholieren in Tsjernihiv (Oekraïne) op de foto tussen het oorlogspuin.



Top 3:

1. verdrietig (50%)
2. afschuwelijk (37%)
3. illustratief (34%)

Foto's

Welke woorden passen het best bij de foto

Welke drie woorden passen volgens jou het beste bij deze foto?

Foto 2: Premier Rutte wiste jarenlang iedere dag zijn sms'jes.



Top 3:

1. boosmakend (48%)
2. verbazingwekkend (33%)
3. illustratief (31%)

Foto's

Welke woorden passen het best bij de foto

Welke drie woorden passen volgens jou het beste bij deze foto?

Foto 3: Klasgenoot treurt om vermoorde klasgenoten op een basisschool in Texas.



Top 3:

1. verdrietig (83%)
2. afschuwelijk (71%)
3. boosmakend (37%)

EenVandaag Opiniepanel

Over dit onderzoek

Het onderzoek is gehouden van 24 tot 30 juni 2022. Hieraan deden 27.080 leden van het EenVandaag Opiniepanel mee. Het onderzoek is onderdeel van een groter project over de relatie tussen journalisten en hun publiek. EenVandaag, Hogeschool Utrecht en NPO Innovatie werken hierin samen.

Het onderzoek is na weging representatief voor zes variabelen, namelijk: leeftijd, geslacht, opleiding, burgerlijke staat, spreiding over het land en politieke voorkeur gemeten naar de Tweede Kamerverkiezingen van 2021.

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met onderzoeker petra.klapwijk@eenvandaag.nl

Over het EenVandaag Opiniepanel

Het EenVandaag Opiniepanel bestaat uit 80.000 mensen. Zij beantwoorden vragenlijsten op basis van een online onderzoek. Panelleden krijgen ongeveer één keer per week een uitnodiging om aan een peiling mee te doen.